

UZZIŅAI

Pirmām kārtām tā ir atbildība

Patlaban spēkā esošajā likumā "Par pašvaldībām" kā viena no pašvaldības autonomajām funkcijām minēta: piedalīties sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, apkarot žūpību un netiklību.

Topošajā "Pašvaldību likumā", ko turpina skatīt Saeima, šis punkts formulēts tā: "...piedalīties sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā, tostarp izveidojot un finansējot pašvaldības policiju". Dažas vietvaras, kurās nav pašvaldības policijas, pret to iebilstot, norādot, ka tad valstij šim nolūkam jāatvēr finansējums. Taču,

zinot, ka pašvaldībām regulāri tiek uzlikti pienākumi, nepiešķirot tiem finansējumu, var prognozēt, ka pienākums būs, bet nauda būs jārod jau esošajā pašvaldību budžetā.

Cēsu novadā no šī gada pašvaldības policija darbojas visā teritorijā, formējumam ir liela pieredze, tikko atzīmēti 30 gadi kopš tā izveidošanas. Līdz reformai pašvaldības policija ar diennakts patruļdienestu darbības Cēsu novadā, viens vai vairāki pašvaldības policijas darbinieki bija Priekuļu, Pārgaujas un Līgatnes novadā, bet Amatas, Jaunpiebalgas, Vecpiebalgas novadā pašvaldības policijas nebija.

Par to, kā izdevies veikt plānoto reorganizāciju, par iedzīvotāju ieguvumiem un citām aktualitātēm saruna ar Cēsu novada pašvaldības policijas priekšnieku GUNTARU NORBUTU, kurš šajā amatā ir trīs gadus.

- Var teikt, ka pašvaldības policijas reorganizācija ir noslēgusies?

- Jā, reorganizācija ir noslēgusies, no 1.janvāra izveidota iestāde "Cēsu novada pašvaldības policija", kas savā atbildībā pārņēmusi visu novada teritoriju. Katrā apvienības pārvaldē ir nozīmēts savs saistošo noteikumu un sabiedriskās kārtības inspektors.

- Vai tas ir piemērotākais modelis, vai vēl ko vajadzētu labot, mainīt?

- Droši vien, ko uzlabot, būs vienmēr, jo modelis, kurā cenšamies aptvert tik lielu teritoriju, ir jauns. Patlaban tas ir optimālais, bet konkrētāk varēsim vērtēt pēc pirmā darbības gada. Tad būsīm nostrādājuši tūrisma sezonu, kas saistīta ar lielu cilvēku pieplūdumu, būs bijuši svētki, pasākumi. Tad redzēsim, vai ar esošajiem spēkiem visur tiekam galā ar uzdevumiem, kuru ir arvien vairāk. Teiksim, mūsu pārziņā tagad ir arī zivju resursu aizsardzība, to

īstenosim ar esošajiem resursiem. Iespējams, nākotnē veidosim atsevišķu nodaļu, kas nodarbosies tikai ar to, jo ezeru un upju novadā daudz un ir jāraugās, lai visur tiek ievērotas normatīvo aktu prasības.

- Vai arī patruļdienests, kas šobrīd aptver 30 km teritoriju ap Cēsīm, varētu mainīties?

- Sākotnēji bija paredzētas divas patruļdienesta grupas, kas strādā režīmā 24/7, viena Cēsīs ar 30 kilometru zonu ap pilsētu, otra Vecpiebalgā, kas apkalpotu Vecpiebalgu, Jaunpiebalgu, Skujeni, Taureni, Dzērbeni. Sprotot, ka policijas uzturēšana nav lēts prieks, otrā grupa nav izveidota, taču arvien vairāk saņemam izsaukumus arī no attālākām vietām.

Kā jau minēju, paies pirmais gads, vērtēsim, ja vajadzēs, nāksim klajā ar jauniem priekšlikumiem.

- Ko nozīmēja pārņemt visu lielo novadu?

- Tā pirmām kārtām ir ļoti liela atbildība. Gan man kā iestādes vadītājam, gan ikvienam pašvaldības policijas darbiniekam. Mums ir jāparāda iedzīvotājiem, ka spējam gādāt par kārtību un drošību visā novadā.

- Ko iegūs novada iedzīvotāji no tā, ka pašvaldības policija darbojas visā teritorijā, jo līdz šim taču daudzviet bez tā iztika?

- Protams, cilvēki iztiek arī bez policijas. Pieciešot, ja kāds blakus skandalējas, traucē mierīgu dzīvi vai ja kāds saimnieks nepieskata savus suņus, kuri baida apkārtējos, un šādus gadījumus

varētu uzskatīt vēl un vēl. Ja nebija, kur meklēt palīdzību, piecietā šīs "neērtības". Tagad ir, kur meklēt palīdzību, jo ne jau vienmēr cilvēkam konfliktu izdodas risināt saviem spēkiem. Diemžēl šajos gados, kopš strādāju šajā amatā, nācies secināt, ka pārkāpēji bieži vien neapzinās, ka viņi traucē citiem, bet daļa negrib to saprast.

Varu atgādināt arī laiku, kad atnācu strādāt uz pašvaldības policiju. Tolaik patruļdienests naktīs nestrādāja, un tas tika pamatots, ka tad jau cilvēki nezvana. Protams, nezvana, jo kāda jēga zvanīt, ja atbild pašvaldības policijas dežurants, kurš pasaka, ka patruļas nav un palīdzēt nevar. Kad sākām strādāt diennakts režīmā, izrādījās, ka cilvēki zvana, zvana regulāri un meklē palīdzību, un domāju, līdzīgi būs arī visā novadā.

- Kādi ir pašvaldības policijas galvenie uzdevumi?

- Sāksim ar to, ka ir divu kategoriju inspektori. Pirmkārt, ir patruļdienesta inspektori, kuru galvenais uzdevums ir nodrošināt sabiedrisko kārtību. Taču viņi var iesaistīties arī saistošo noteikumu kontrolē. Piemēram, ja piefiksē, ka pie ēku jumtiem ir bīstamas lāstekas, sniegs, viņi norobežo vietu, veic foto fiksāciju un sazinās ar īpašnieku, lai viņš veic nepieciešamos pasākumus, attīrot jumtu no sniega, lāstekām.

Otri ir saistošo noteikumu un sabiedriskās kārtības inspektori, kuri darbojas arī apvienību pārvaldēs, viņu pārziņā primāri ir saistošo noteikumu ievērošanas kontrole. Tas ir ļoti plaša darba lauks, to regulē pašvaldības saistošie noteikumi, likums "Par policiju" un tie nozaru likumi, kuru uzraudzība ir pašvaldības policijas kompetencē.

Apvienību pārvaldēs ir informācija, kurš saistošo noteikumu inspektors strādā šajā teritorijā, tur ir viņu pieņemšanas laiki, tālruna numurs, e-pasts.

- Likumā "Par policiju" teikts, ka pašvaldības policijas pienākumos ietilpst arī Valsts policijas atbalstīšana sabiedrības drošības garantēšanā un noziedzības apkarošanā.

- Jā, funkcijas mums ir paralēlas, kas, manā skatījumā, nav īsti

pareizi. Nevar būt, ka ir divas organizācijas, kas atbild par vienu un to pašu. Jo tad var rasties situācijas, kad vieni domā, ka tie otri izdarīs, un otrie domā, ka gan jau pirmie tiks ar to galā, bet rezultātā nekas netiek izdarīts. Sprotot, ja Valsts policijas patruļai ir izsaukums uz kādu attālu vietu, tad tajā brīdī pilsētā paliekam tikai mēs.

Pašvaldības policijas pienākumu apjoms arvien pieaug, un esam gatavi darboties.

- Nav tā, ka daudzviet cilvēki dzīvoja bez bēdu, bet tagad pašvaldības policija sāks skatīties, vai cīnās ar latvāņiem, vai tiek ievēroti Dzīvojamās mājas sanitārās apkopes noteikumi, citas prasības, un sāks sodīt.

- Te gribu uzsvērt, ka mēs jau nesākam ar sodiem. Sākam ar izskaidrojošo darbu, ka, lūk, ir tādi noteikumi un tie ir visā teritorijā, un visā teritorijā arī būs tos ievērot. Sākumā informējam un dodam termiņu prasības izpildīt. Ja tad prasība paliek nesaprasta, ir jāsoda, bet, kā jau teicu, es neesmu par sodiem, jo prakse rāda, ka ar sodiem grūti cilvēku mainīt. Viņam ir jāsaprot, kāpēc tiek prasīts tas vai kas cits. Viss patiesībā ir vienkārši: cilvēka tiesības brīvi izpausties ir līdz brīdim, kamēr sākas otra cilvēka tiesības.

- Saistošie noteikumi par sabiedrisko kārtību attiecībā uz jauno novadu vēl nav pieņemti. Tātad līdz 1.jūnijam spēkā esošie, bet, salīdzinot šos noteiku-

GUNTARS NORBUTS:

- Es gribu, lai inspektoriem ir trafaretas mašīnas, lai iedzīvotāji saprot, ka tā ir pašvaldības policijas automašīna. Iespējams, šogad vēl visas ieceres neizdosies īstenot, apzinos, ka izmaksas ir lielas.

mus bijušajos novados, ir ļoti liela atšķirība. Piemēram, Cēsīs tajos ir vien daži punkti, citviet – regulējums ļoti plašs.

- Kad pērn sākām tos pārstrādāt, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija norādīja, ka par vairākiem administratīvajiem pārkāpumiem, kas sākotnēji bija saistošajos noteikumos, tajā skaitā par pārkāpumiem vides piesārņošanas jomā, bērnu tiesību aizsardzības jomā, kā arī par sabiedriskās kārtības traucēšanu, pārkāpjot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot personu mieru, iestāžu, komersantu vai citu institūciju darbu vai apdraudot savu vai citu personu drošību, administratīvā atbildība jau ir paredzēta nozaru likumos. Tāpēc saistošajos noteikumos par sabiedrisko kārtību var iekļaut vien dažus punktus.

Iespējams, kādā apvienotās pašvaldības teritorijā šie noteikumi bija plašāki, jo pieņemti pirms vairākiem gadiem un netika pārskatīti.

- Šajā gadā pašvaldības budžetā sabiedriskajai kārtībai un drošībai atvēlēti 891 516 eiro. Vai ar to pietiek nepieciešamajam tehniskajam nodrošinājumam, ņemot vērā, ka darbinieku skaits lielāks, teritorija paplašinājusies?

- Es teiktu, ka pašvaldība mūs ļoti atbalsta. Jā, patlaban ir nelieļas problēmas ar transportu, bet tiek organizēts iepirkums par jaunu mašīnu iegādi pašvaldības policijai. Sākotnēji bija cerība, ka varbūt varam iztikt ar mazāku skaitu automašīnu, taču attālumam novadā ir pārāk lieli un transportu vajag katram saistošo noteikumu un sabiedriskās kārtības inspektoram, lai darbs noritētu efektīvi.

Es gribu, lai inspektoriem ir trafaretas mašīnas, lai iedzīvotāji saprot, ka tā ir pašvaldības policijas automašīna. Iespējams, šogad vēl visas ieceres neizdosies īstenot, apzinos, ka izmaksas ir lielas.

Paldies apvienību pārvaldēm, kas piešķir telpas, iespēju robežās nodrošina nepieciešamo biroja tehniku.

Kā jau minēju, pašvaldības policijas uzturēšana nav lēts prieks, bet pretī ir sabiedriskā kārtība un drošība, un ceru, ka iedzīvotāji mūsu darbību novērtēs. □

Pašvaldības policijas pienākumi

Likumā "Par policiju" rakstīts, ka pašvaldības policijas pienākumos ietilpst:

- likumpārkāpumu profilakse;
- ar iespējamiem likumpārkāpumiem un notikumiem, kuri apdraud personu vai sabiedrības drošību, saistītu iesniegumu un informācijas reģistrēšana, reaģēšana uz sniegto informāciju, kā arī saņemtās informācijas nodrošināšana kompetentām amatpersonām un institūcijām;

- kontrole, kā tiek izpildīti pašvaldību apstiprinātie noteikumi, par kuru pārkāpšanu paredzēta administratīvā atbildība, kā arī naudas sodu uzlikšana par šo noteikumu pārkāpšanu un to piedzīšana;

- Valsts policijas un Valsts drošības dienesta atbalstīšana sabiedrības drošības garantēšanā un noziedzības apkarošanā;

- tūlītēju draudu novēršana, ja persona, kas atrodas mājoklī vai tā tuvumā, var nodarīt kaitējumu aizsargājamās personas dzīvībai,

brīvībai vai veselībai, līdz tiesa izskata jautājumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību.

Ja ienāk ziņas par to, ka tiek gatavots vai ir izdarīts likumpārkāpums, kura izskatīšana ir Valsts policijas kompetencē, pašvaldības policija veic nepieciešamos pasākumus tā novēršanai, pārkāpēja aizturēšanai, notikuma vietas apsargāšanai un nekavējoties par to paziņo attiecīgajai Valsts policijas iestādei (amatpersonai), kā arī nodod tai likumpārkāpēju un attiecīgos dokumentus par vi-

ņu. Šajos jautājumos Valsts policijas amatpersonu norādījumi ir saistoši pašvaldības policijas darbiniekiem.

Likumā ir atrunātas pašvaldības policijas darbinieka tiesības, tostarp noteiktās situācijās lietot fizisku spēku, speciālos cīņās paņēmienu, speciālos līdzekļus, kā arī ievietot personas pagaidu turēšanas telpās un šim nolūkam paredzētajos transportlīdzekļos. □

Lappusi sagatavojis
JĀNIS GABRĀNS

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par saturu atbild projekta īstenotājs izdevniecība SIA Cēsu Druva".